

els somnis, estan construïdes de desigs i de pors, encara que el fil d'aquest discurs sigui secret, les seves regles absurdes, les seves perspectives enganyoses, i tota cosa en contra altra...totes les ciutats creuen que són obra de la ment o de l'atzar, però ni l'una ni l'altre basten per tenir dempeus els seus murs".

LA CIUTAT I L'ART

Tota discussió sobre la cultura ha de prendre d'alguna manera com a punt de partida el fenomen de l'art. Entre les coses que un no troba en la naturalesa, sinó solament en el món fabricat per l'home, distingeix entre els objectes d'ús i les obres d'art, uns tenen una durada ordinària i els altres una immortalitat potencial. Les obres d'art són clarament superiors a totes les altres coses, ja que, finalment, no són fabricades per l'home, sinó pel món, per així complir la persistència de l'obra d'art generació darrera generació. Aquesta reflexió feta per Hanna Arendt, serveix per relacionar la ciutat, l'art i l'home. La immortalitat de l'obra d'art i de la ciutat fan l'un i l'altre patrimoni del món, de la humanitat; la crisi de la cultura és al mateix temps la crisi de la convivència entre els homes, d'una davallada i una simplificació de les relacions entre les persones; la ciutat sense vida.

La ciutat i l'art mantenen des de fa temps, una doble influència. La ciutat és a la vegada receptora de corrents artístics i inspiradors de certes tendències. Des del renaixement, la ciutat és el lloc de treball d'artistes i artesans; no es pot pensar la ciutat actual sense imaginar-la com un lloc ple d'espais dedicats a l'art: sales d'art, museus, edificis singulars, etc. Però al mateix temps, la ciutat serveix d'inspiració formal a l'art. Caldria uns espais i uns coneixements per aprofundir aquest aspecte, però potser cal recordar, pel que fa a la literatura, l'opressiva mediocritat de la Vetusta de *La Regenta* de L.A. Clarín o com Thomas Mann sap reflectir la idea de l'ànima de la ciutat; d'una ciutat malalta com és la Venècia de *Morta Venècia* o com Peter Handke transmet la modernitat, la vida entesa com una lluita i complicitat amb la ciutat a "*La breu carta per al llarg comiat*".

El cinema s'ha apropiat a les peculiaritats estètiques urbanes. La producció de la pel·lícula *Metrópolis* de Fritz Lang el 1927, assenyalava una fita important en la història del cinema. L'expressionisme i el futurisme són les bases estètiques de la pel·lícula, però el veritable protagonista n'és la ciutat, la metròpolis del futur. Una ciutat plantejada a dos nivells, el superior és el regne de l'acer, del ciment i de la llum on resideixen el coneixement i el poder, en l'inferior, en un laberint de cases subterrànies, viuen els obrers. La pel·lícula planteja el conflicte entre aquests dos móns, entre el cervell que dirigeix la història i la mà que construeix la societat. El progrés és l'home i el seu fruit la metròpolis, la ciutat. «Gran és l'home. Gran és la seva creació», és el lema.

Tan sols enumerar tres pel·lícules que han sabut expressar diversos aspectes de les estètiques urbanes contemporànies: *Rumble Fish* (F.I. Coppola, 1983), *Brazil* (Terry Gilliam, 1984) i *Blade Runner* (Ridley Scott, 1982). *Blade Runner* permet